

Helhetslyftet – Slutrapport Angered Folkhögskola & Naturbruksförvaltningen, Angered's Gård.

AMIF 2022/20356811

Författare: Jannice Braic, Debra Almqvist, Daniel Lakso Tesak

Datum: 2025-06-16

Dokumentnamn: Helhetslyftet – Slutrapport Angered Folkhögskola &
Naturbruksförvaltningen Angereds Gård.

Kontaktperson: Daniel Lakso Tesak

Projektnummer: AMIF: Helhetslyftet, 20356811

Telefon: 031-3810819

E-post: daniel.laksotesak@angeredfhsk.se

Sammanfattning

Inom Helhetslyftet har vi arbetat med att stötta tredjelandsmedborgare som står långt ifrån arbetsmarknaden, framför allt på grund av låg språknivå och ibland psykisk ohälsa. Målet har varit att skapa en trygg och motiverande miljö där deltagarna får möjlighet att utvecklas i sin egen takt, med fokus på att stärka självförtroende, språk och framtidstro.

Vår styrka har varit ett nära samarbete mellan olika yrkesroller – SFI-lärare, yrkeslärare, språkstödjare och studievägledare – där vi tillsammans har byggt upp ett arbetssätt med individen i centrum. Deltagarna har fått vara delaktiga i sin egen läroprocess och vi har jobbat mycket med att se och lyfta varje persons potential. Aktiviteter i grön miljö tillsammans med Naturbruksförvaltningen har också haft stor betydelse för deltagarnas välmående.

Vi ser att många deltagare har tagit stora kliv framåt – både språkligt och personligt. Flera har gått vidare till fortsatta studier, främst inom SFI. Vi tar också med oss en starkare samverkan inom personalgruppen och en större förståelse för hur viktigt det är med en trygg och tydlig struktur, särskilt för deltagare som bär på tuffa livserfarenheter.

Den största utmaningen som vi befarade redan innan vi gick in i projektet har varit rekryteringen av deltagare. Folkhögskolan har inte haft en naturlig rekryteringsväg av tredjelandsmedborgare. Att vi lyckats med rekryteringen har byggt på att vi själva har haft ett nätverk för rekrytering och att vi har arbetat aktivt genom olika kanaler för att nå ut med projektet. En annan anledning till att vi har lyckats rekrytera deltagare är att vi har betalat deltagarnas Västrafikkort. Detta har varit en kostsam men nödvändig insats för projektets genomförande. En annan utmaning har varit att vi saknat tillräckligt med viktiga resurser som språkstöd, kurator och specialpedagog – något vi ser som avgörande i liknande framtida satsningar. Vi har också lärt oss vikten av att ha en tydlig plan för hela projektiden, inklusive personalförändringar.

Efter Helhetslyftet kommer vi fortsätta arbeta med ett tillitsfullt och individanpassat förhållningssätt. Flera av arbetssätten lever vidare i vår ordinarie verksamhet, även om projektet nu tar slut. Det vi tar med oss mest

är hur viktigt det är att tro på deltagarna – och att ge dem rätt förutsättningar att lyckas.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Innehåll.....	5
Inledning.....	6
Projektmål för Helhetslyftet	6
Beskrivning av insatsen	7
Resultat	9
Beskæftigelses Indikator Projektet - BIP	10
SKAPA – Skattning Av Progression mot Arbete ..	Error! Bookmark not defined.
Dokument och bilagor	Error! Bookmark not defined.
Referenser.....	Error! Bookmark not defined.

Inledning

Helhetslyftet, var ett projekt som pågick mellan september 2022 till och med maj 2025. Projektet var finansierat genom medel från Asyl- och migrationsfonden (AMIF) och projektägare var Styrelsen för folkhögskolorna i Västra Götalandsregionen med projektledning förlagd på Folkhögskoleförvaltningen. Syftet med projektet var att tillhandahålla ändamålsenliga utbildningar som var anpassade till målgruppens behov där målgruppen var tredjelandsmedborgare (medborgare i länder utanför EU/EES). De utbildningsinsatser som projektet innefattade skulle utgå från tanken om att kombinera yrkesstudier med studier i svenska och/eller andra förberedande insatser inför arbetslivet. Vidare var målet med Helhetslyftet att minska arbetslösheten och öka känslan av delaktighet i samhället hos tredjelandsmedborgare. Då det finns ett samband mellan hälsa, livssituation och möjlighet att ta till sig utbildning hade projektet även inkluderat insatser med hälsokommunikation och föräldrastöd för deltagarna i projektet.

Projektet genomfördes med partners från region, kommun och civilsamhälle i 17 kommuner i Västra Götaland och Halland. Projektpartners ansvarade för olika slags insatser för deltagarna, så som Nästa steg, Kombinationsutbildningar, Förberedande jobbspår kommun och Förberedande jobbspår folkhögskola. För att behålla en sammanhållen projekttid fanns utöver projektledningen även samordnare för de olika insatserna som har koordinerat de olika delarna i projektet. Denna slutrapport syftar till att beskriva det arbete som Angered Folkhögskola och Naturbruksförvaltningen Angered's Gård genomförde i Helhetslyftet, redovisa projektresultat samt lyfta fram utmaningar och vilka delar som kommer att tas med i det fortsatta arbetet.

Projekt mål för Helhetslyftet

Helhetslyftet hade tre framskrivna projekt mål för deltagarna samt för verksamheterna;

- 1) ökade kunskaper i svenska språket
- 2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov
- 3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

Vi har vi arbetat med alla 3 projekt mål och beskriver vårt arbete med dessa mål i denna slutrapport för Helhetslyftet. I projektet tog projektpartners fram

en förändringsteori med mål uppdelat på organisation, ledning och medarbetare samt deltagare. Dessa har sedan följts upp utifrån ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där inrapportering skett genom kontinuerlig dokumentation, vilket i sin tur utgjort underlag i de diskussioner som genomförts på dialogmötena. Dialogmötena har skett mellan projektpartners och projektledning och syftat till att skapa reflekterande lärtillfällen. Systematiken och återkommande diskussioner har bidragit till att områdena nedan har kunnat utvärderas, utvecklas och bidragit till förbättrade arbetssätt.

Organisation

- Upparbetade samarbeten mellan organisationer i projektet.
- Metoder kring samarbete, samverkan och samordning.
- Insatserna är anpassade efter deltagarens behov och förutsättningar samt samhällets kompetensförsörjningsbehov.
- Metodutveckling av kombinationsutbildningar.
- Metodutveckling av BIP samt SKAPA-verktyg för deltagare.

Ledning och medarbetare

- Ledning och medarbetare har ett långsiktigt perspektiv på kedjan av stöd och insatser för deltagarens väg mot arbete.

Deltagare

- 60 % av deltagarna anger att insatsen inom Helhetslyftet har varit till hjälp för deras integration.
- 60 % av deltagarna har ökat sina förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden enligt BIP.
- 80 % av språkdeltagarna har förbättrat sina kunskaper i svenska enligt GERS eller SFI.

Beskrivning av insatsen

Vår insats inom Helhetslyftet har fokuserat på förberedande jobbspår, där vi erbjudit tre olika inriktningar i kombination med SFI-undervisning. De områden vi arbetat med är: Trädgård och gröna näringar (i samarbete med Naturbruksförvaltningen på Angereds gård), Sömnad och Re-design samt Restaurang och Café. En genomgående röd tråd i arbetet har varit att stärka deltagarnas känsla av delaktighet i ett meningsfullt sammanhang – något

som i sin tur syftar till att bygga upp självförtroendet och underlätta en mer naturlig etablering i det svenska samhället.

Det fanns redan ett etablerat samarbete mellan Angered folkhögskola och Naturbruksförvaltningen, och genom projektet såg vi en möjlighet att vidareutveckla detta samarbete. Angered folkhögskola kunde bidra med SFI-undervisning, medan Naturbruksförvaltningen och Angereds gård bidrog med utbildning inom de gröna näringarna. Tillsammans såg vi en stor potential i att delta i projektet och erbjuda en språk - och yrkesbaserad kurs för deltagarna.

Genom vår medverkan ville vi ge tredjelandsmedborgare möjlighet att kombinera språkstudier med praktiska moment. Denna kombination skapade förutsättningar för deltagarna att ta ett steg närmare den svenska arbetsmarknaden. Projektet fungerade också som en viktig brygga mot arbetslivet.

Organisationen bestod av lärare och yrkeslärare, där en av de undervisande lärarna även hade en samordnande roll. Skolledare från både Angered folkhögskola och Naturbruksförvaltningen var delaktiga och gav stöd i arbetet. Vi hade ett nära samarbete mellan alla involverade genom regelbundna avstämningsmöten, där fokus låg på att ge stöd till dem som hade den främsta kontakten med deltagarna. Yrkeslärarna ansvarade för sina respektive delar, både vad gäller innehåll och undervisningsmaterial. I trädgårdsinsatsen hade SFI-läraren en dubbel roll – både som undervisande lärare och som samordnare. Den samordnande rollen innefattade bland annat att säkerställa att projektets behov tillgodosågs, samt att kontinuerligt samordna möten mellan yrkeslärarna för att fånga upp behov och erbjuda stöd.

Under hela projektet har vi anpassat oss efter deltagarnas behov och varit lyhörda för förändringar. Vi har varit öppna för att prova nya metoder och arbetssätt. Den frihet projektet innebar – genom att inte ha fasta läroplaner eller prov – har vi tagit tillvara på genom att arbeta kreativt och utgå från var eleverna befann sig och vilka behov de hade i det aktuella skedet. Denna flexibilitet har varit en grundläggande princip som alla involverade i projektet har ställt sig bakom.

När det gäller nya arbetssätt för att kombinera språkundervisning med yrkesundervisning har språkläraren regelbundet deltagit i de praktiska momenten. Syftet har varit att fånga upp ämnesspråket och ta det vidare in i klassrummet. Ett nära samarbete mellan språklärare och yrkeslärare har etablerats för att skapa en helhet och uppnå bästa möjliga resultat för deltagarna.

Vi valde att arbeta enbart med BIP under projektet (inte SKAPA). BIP-samtalen förenklades för att bättre passa målgruppen, och vid behov deltog även tolk för att säkerställa att kommunikationen fungerade och att deltagarna förstod frågorna. Samtalen har varit återkommande med anpassade intervaller beroende på insats, för att möjliggöra uppföljning av förändringar och utveckling hos deltagarna.

Resultat

Beskriv vilka resultat ni ser efter projektet, se projektmål ovan. Punkter att utgå från:

- **Vilka kvantitativa mål uppnådde ni, ex hur många deltagare har gått vidare till studier/praktik/jobb?**
- 21 har gått vidare till studier.
- 4 till arbete, varav en till Samhall
- 3 är pensionerade
- 1 avled
- 1 var föräldraledig
- 2 tänker starta eget och parallellt studera svenska
- 12 har haft möjlighet att göra praktik varav 6 under april, maj och juni i år. Det har inte varit aktuellt för de andra att göra praktik.

Vi anser att projektet har bidragit till ett ökat psykiskt välbefinnande hos deltagarna. Genom samarbetet med Naturbruksförvaltningen har deltagarna fått vistas i en grön och rogivande miljö, vilket i sig har haft en positiv effekt på deras mående. Alla tre inriktningar inom projektet har också bidragit till att stärka deltagarnas självförtroende, bland annat genom att de har fått möjlighet att skapa något från grunden och lära sig att samarbeta. Projektet har samtidigt erbjudit en trygg och förutsägbar miljö, vilket har

gynnat deltagarnas personliga utveckling. Detta är ett mål vi verkligen upplever att vi har uppfyllt.

Målen har uppnåtts genom kontinuerlig öppenhet för förändring och en vilja att anpassa både verksamhet och arbetssätt utifrån deltagarnas behov. Regelbundna möten, så kallade "check-ins", och ett nära samarbete inom arbetsgruppen har varit avgörande. Den gemensamma inställningen och det aktiva arbetet med att justera upplägget efterhand har varit en viktig framgångsfaktor.

Inga större förändringar har gjorts i organisationens struktur, men samarbetet mellan yrkeslärare och språklärare har varit en ny och positiv del som utvecklats väl under projektets gång. Detta tätare samarbete har inneburit en mer sammanhållen och anpassad undervisning för deltagarna.

Samverkan inom Helhetslyftet har tagits tillvara på ett effektivt sätt, där exempelvis insatserna Föräldraskapsstöd och Hälsolitteracitet har integrerats i undervisningen genom besök i klasserna eller i möte med undervisande lärare för att ge konkreta tips på hur deras innehåll kan användas i undervisningen. Därtill har studiebesök arrangerats och anpassats utifrån gruppens sammansättning och behov, vilket ytterligare stärkt kopplingen mellan undervisningen och omvärlden.

När det gäller budgeten har resurserna tyvärr inte varit tillräckliga för att möta målgruppens behov fullt ut. Projektet hade gynnats av att inkludera språkstödjare, kuratorer och specialpedagoger. Dessa funktioner hade varit viktiga för att ge det stöd som deltagarna behövt, och det borde ha funnits ekonomiskt utrymme för detta i projektet.

Beskæftigelses Indikator Projektet - BIP

Inom vår organisation har studievägledaren haft en central roll i arbetet med BIP, men även språkstödjare, SFI-lärare och yrkeslärare har varit delaktiga i processen. BIP är ett förhållningssätt som syftar till att stärka deltagarnas möjligheter till vidare studier eller arbete genom att aktivt involvera dem i sin egen utvecklingsprocess. Ett centralt inslag i metoden har varit att lärare, handläggare och andra involverade parter visat tilltro till deltagarnas förmåga och potential.

De deltagare som ingått i projektet har ofta stått långt från arbetsmarknaden, främst på grund av låg språknivå. Vårt förhållningssätt har därför präglats av ett kontinuerligt fokus på att uppmuntra och stärka deltagarna i deras utveckling. Arbetet har varit individanpassat med fokus på varje deltagares unika förutsättningar. För majoriteten har det handlat om att gå vidare till fortsatta studier, särskilt inom SFI. Detta har också varit ett gemensamt och centralt mål i projektet – att säkerställa att varje deltagare haft en plan och ett nästa steg efter projektets slut, vilket i de flesta fall har varit fortsatt utbildning.

Samtalen inom ramen för BIP har gett lärare och handledare en värdefull möjlighet att lära känna deltagarna på djupet. Denna personliga kontakt har i sin tur lagt en viktig grund för att stärka deltagarnas motivation och välmående i skolmiljön. Genom att skapa förtroendefulla relationer har det blivit lättare att möta varje deltagares individuella behov och därigenom öka deras engagemang och känsla av sammanhang i studierna.

Det som fungerat mindre väl i arbetet med BIP-samtalen har varit att frågorna i vissa fall inte varit helt anpassade till vår målgrupp samt att de varit tidskrävande. Våra deltagare har haft behov av ett mer grundläggande språkligt stöd, och många av frågorna har varit utformade för personer som står närmare arbetsmarknaden än vad våra deltagare gör. Vi har till viss del anpassat frågorna för att bättre möta deltagarnas förutsättningar, men trots detta har vissa delar av samtalen upplevts som svåra att ta till sig.

Samtidigt har samtalen ändå fyllt en viktig funktion. De har bidragit till att skapa en närmare kontakt mellan deltagare och personal samt fungerat som ett verktyg för att stärka deltagarnas motivation och känsla av delaktighet i sin egen utveckling.

Samverkan

Samverkan är en viktig del i Helhetslyftet och har utvecklats på olika sätt inom projektet. I denna del beskriver ni vilken samverkan som har krävts för att arbeta i de olika insatserna. Punkter att utgå från:

- Vilka har ni samverkat med och varför?

Det huvudsakliga samarbetet har varit mellan Angered folkhögskola och Naturbruksförvaltningen på Angereds gård. Vi har tillsammans planerat och genomfört projektet. Vi har med våra respektive kompetensområden lyckats sy ihop en riktigt bra kurs.

Support Group Network (SGN) – som projektpartner i Helhetslyftet har SGN bidragit med kompetens inom påverkan och social inkludering och arbetsmarknadsinkludering: Genomgång av att starta eget, presentation av SGN:s aktiviteter för inkluderande, jobbmässa, workshops kring temat för inkludering.

Stödnätet har varit värdefulla som samarbetspartner i genomförandet av kursen i sömnad. De praktiska momenten har ägt rum i föreningens lokaler och en lärare anställdes i projektet för att i början av projektperioden utveckla vårt samarbete.

Folkets hus i Hammarkullen har hyrt ut sitt café i Hammarkullen för vår kurs i restaurang och café, vilket har möjliggjort för oss att genomföra utbildningen.

Vi har samverkat med Brännö trädgårdar, Golden Heights, Stenströms Skörd, Göteborgs stads bostadsbolag, föreningen BOBINI, för praktikplatser i trädgårdskursen.

I sömnad och re-design startade ett samarbete med Reningsborg – en secondhandbutik som bidrog med tyger som de inte kunde sälja.

- Vilka hade ni redan samverkan med och vilka har tillkommit?

Samverkan har funnits innan projektets start med Naturbruksförvaltningen och med Stödnätet som vi har bedrivit gemensamma utbildningar med även tidigare. Övriga organisationer och verksamheter ovan är nya partners i samarbetet.

- Hur har ni arbetat med gemensamma mål för att uppfylla projektets mål?

Vi har tillsammans satt upp mål för projektet och regelbundet följt upp dessa vid våra möten i arbetslag och mellan verksamheten där även skolledare varit med.

- Har ni förändrat delar på organisationsnivå för att samverkan ska fungera?

Inga organisatoriska förändringar.

- Vem har haft yttersta ansvaret för att samverkan ska fungera?

Det yttersta ansvaret för att samverkan ska fungera har legat på rektorerna på respektive verksamhet, men lärarna som ingår i arbetslaget för kursen har burit ansvaret för den dagliga samverkan.

- Finns det aktörer som ni skulle önskat samverka med mer och varför? T ex arbetsförmedlingen.

Som vi nämnt ovan har viktiga samarbetspartners för rekrytering, praktik och uppföljning saknats. Framför allt har samverkan med Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknads- och Vuxenutbildningen på Göteborgs stad, samt kommunens socialförvaltning inte varit möjlig att upprätta och även om ett lokalt samverkansavtal tecknades sent i projektet mellan Arbetsförmedlingen och ArbVux för att kunna anvisa deltagare till Helhetslyftet har detta inte bidragit till någon ökad rekrytering alls.

- Vilka delar av den samverkan som har funnits inom projektet kommer att leva vidare efter projektet? Kommer den samverkan att formaliseras genom tex avtal (ex lokal överenskommelse) eller liknande (ex yrkesråd)?

Vi har ambitionen att hitta möjligheter till fortsatt samarbete mellan Angered folkhögskola och Naturbruksförvaltningen, men det finns inga konkreta former för detta ännu.

Berättelse från deltagare:

Nedan följer ett axplock av citat vi fått av deltagare vid kursutvärdering:

“Kursen har lärt oss att orientera oss i samhället och vi har varit i säkerhet och fått stöd”

“Tacksamhet för att få lära oss språk och trädgårdsundervisning parallellt.

“Ett andra hem som byggt vårt självförtroende”

”Kursen var mycket rolig och bra. Vi har provat på och lärt oss många nya saker. Mycket fin miljö att vara i, får en att må bra.”

Erfarenheter och implementering

Genom vårt deltagande i projektet har vi utvecklat nya arbetssätt och ett mer individanpassat förhållningssätt som gynnar tredjelandsmedborgare. Vi har lärt oss att utgå från var deltagarna befinner sig just nu – språkligt, socialt och utbildningsmässigt – och att aktivt involvera dem i sin egen lärandeprocess. Att bygga deltagarnas självförtroende så att de vågar stå på egna ben har varit en viktig del, liksom att uppmuntra till kreativitet och att anpassa innehåll efter vad som faktiskt efterfrågas. Denna flexibilitet har varit avgörande för att skapa motivation och meningsfullhet i deltagandet.

Även om vi i nuläget inte kommer att arbeta vidare med BIP som verktyg, är det förhållningssätt som BIP bygger på något vi definitivt tar med oss in i framtiden. Att uppmuntra deltagare, visa tilltro till deras förmåga och involvera dem i sin egen utveckling har haft ett tydligt positivt genomslag – och det är något vi vill fortsätta arbeta med.

Projektet har gett oss flera viktiga erfarenheter. Bland de största framgångarna är att se deltagarna växa – majoriteten har gjort en tydlig språkprogression och har samtidigt utvecklats som individer. Att se personer som tidigare varit osäkra våga ta plats, utveckla ett språk och tillägna sig nya kunskaper har varit oerhört stärkande. Vi är övertygade om att den trygga och förutsägbara miljön, tillsammans med personalens tilltro till deltagarna och det goda stödet, har bidragit till förbättrat psykiskt välbefinnande hos många av deltagarna – särskilt de som bär på svåra livserfarenheter.

En annan viktig lärdom är betydelsen av samarbete. Det täta samarbetet mellan olika yrkesroller inom projektet har inte bara stöttat deltagarna utan även stärkt vår personalgrupp och verksamhet som helhet. Samtidigt har vi insett vikten av att ha en tydligare plan redan från början av ett projekt, särskilt när det gäller långsiktighet och hantering av personalförändringar. Dessa förändringar hade vi svårt att förutse innan projektstarten, men vi har upplevt att personalbyten har påverkat arbetet negativt. En plan för introduktion och överlämning hade underlättat vid sådana tillfällen. Det hade även underlättat om det hade funnits ett start-kit från projektledningen för nyanställda medarbetare i projektet.

Ett löpande intag har vi inte upplevt som positivt eftersom det har påverkat både gruppdynamik och arbetsbelastning.

I vårt fortsatta arbete kommer vi ta med oss flera delar: tydligare rutiner, ett individfokuserat arbetssätt, förbättrad samverkan mellan yrkesroller, samt ett fortsatt arbete med det förhållningssätt som präglat projektet – där tilltro, stöd och delaktighet står i centrum.

För att kunna arbeta vidare med dessa nya arbetssätt krävs dock rätt organisatoriska och ekonomiska förutsättningar. Det hade varit värdefullt att redan från projektets start ha haft ett ekonomiskt utrymme för att anställa språkstödjare, kuratorer och specialpedagoger, eftersom vår målgrupp haft tydligt behov av dessa resurser. En tydligare plan för olika scenarier och en genomarbetad riskanalys hade också varit till hjälp, särskilt i ett projekt som sträcker sig över en längre tidsperiod och där oväntade händelser kan påverka arbetets gång.